

KRAKOWSKIE KONFERENCJE PRZERÓBKI KOPALIN 1960-1994

Od zorganizowania pierwszej konferencji, przygotowanej przez krakowskie środowisko naukowo-techniczne, mija prawie pięćdziesiąt pięć lat. Ostatnia konferencja nazwana Krakowską obradowała w Ustroniu w dniach 7-9 września 1994 roku. Od 1965 roku konferencje przyjęły nazwę „Międzynarodowe” rozpoczynając numerację od jedynki.

Autorzy uznali, że ze względu na upływ dwudziestu lat od obrad ostatniej Krakowskiej Konferencji giną w pamięci szczegóły ich organizacji, warto przypomnieć ich historię.

Początki regularnych spotkań przeróbkarzy w Krakowie sięgają końca lat pięćdziesiątych. Krakowskie spotkania wkomponowane były w cykl narad przeróbkarzy zatrudnionych w przemyśle metali nieżelaznych. Inicjatorem takich branżowych spotkań był ówczesny kierownik Katedry Przeróbki Mechanicznej Kopalni AGH profesor Włodzimierz Stępiński. Spotkania odbywały się raz na kwartał w kolejnych zakładach przeróbczych, w tym raz w roku w Katedrze Przeróbki Mechanicznej Kopalni AGH. Na spotkaniach prezentowano dorobek naukowy, projektowy i techniczny środowiska przygotowującego merytorycznie program. Stronę finansową i częściowo organizacyjną zapewniały Koła Zakładowe Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa. W przypadku spotkań krakowskich był to Zarząd Oddziału Krakowskiego SITG.

Z dostępnych archiwalnych dokumentów Katedry Przeróbki Mechanicznej Kopalni odtworzono programy krakowskich spotkań z lat 1960-1965. Z ustnych przekazów wynika, że wcześniej odbyło się w AGH co najmniej jedno spotkanie. W niektórych spotkaniach brali udział, często z referatami, pracownicy naukowcy z zagranicy współpracujący z Katedrą. Pracownicy naukowcy AGH prezentowali rezultaty swych prac naukowo-badawczych, doktoratów i habilitacji. Z upływem lat w konferencjach zaczęli też brać udział (wygłaszając referaty) pracownicy innych placówek naukowo-badawczych, a następnie pracownicy przemysłu. Rozszerzenie grona autorów oraz coraz bogatszy program spowodował, że spotkania początkowo branżowe, przekształciły się w ogólnokrajowe konferencje.

Należy tu przypomnieć, że ogólnokrajowe konferencje organizowane były w tym samym czasie przez Katedrę Przeróbki Kopalni Politechniki Śląskiej, Biura: projektowe Metali Nieżelaznych, Surowców Chemicznych i Przeróbki Węgla, Główny Instytut Górnictwa oraz Zarząd Główny i Zarządy Oddziałów SITG. W AGH odbywały się też konferencje organizowane przez Stowarzyszenie Wychowanków AGH z sekcijnymi obradami poświęconymi przeróbce kopalni.

Dla odróżnienia spotkań organizowanych wspólnie przez Zarząd Oddziału SITG i Katedrę Przeróbki Mechanicznej Kopalni od innych konferencji przeróbczych na jednym ze spotkań (1968 r) postanowiono konferencje nazwać Krakowskimi Konferencjami Przeróbki Kopalni. Tą nazwę użyto po raz pierwszy w 1972 r. Umówiono się, że numer tej konferencji będzie kolejnym wynikającym z ilości wcześniej zorganizowanych konferencji. Odtworzono programy (udokumentowane) i okazało się, że konferencja będzie miała VIII numer. Dziś wiemy, że numer ten mógłby być wyższy gdyby udało się znaleźć program wcześniejszego spotkania, o którym wiadomo z przekazów pracowników Katedry Przeróbki Mechanicznej Kopalni AGH.

Przy organizacji konferencji brali udział pracownicy AGH zatrudnieni w Katedrze Przeróbki Mechanicznej Kopalni zmieniającej nazwę wraz z rozwojem Katedry kolejno na Instytut Przeróbki Surowców Mineralnych; Instytut Przeróbki i Wykorzystania Surowców Mineralnych; Zakład Przeróbki Kopalni, Ochrony Środowiska i Utylizacji Odpadów Wydziału Górniczego. Udział poszczególnych pracowników był różny. Trudno go obecnie oceniać zwłaszcza gdy chodzi o początek lat sześćdziesiątych. Należy jednak wymienić nazwiska (alfabetycznie) Janusza Biernata, Władysława Krukowieckiego, Wła-

dysława Pilcha, Wiktora Pudło, Józefa Stachurskiego, Kazimierza Sztaby. W latach 1964-1979 organizacją konferencji zajmował się Wiesław Blaschke. Od 1980 roku konferencje organizowała Zofia Blaschke przy współpracy: z Antonim Siwcem (1980), Andrzejem Jaworskim (1981), Ewą Małysą (1982), Jolan-
tą Marciniak-Kowalską (1983), Marią Czerwińską (1984-1985) Stanisławą Dryś (1986-1993), Barbarą Torą (1994). Zaangażowanie i pomoc organizacyjną wykazywali kolejni Dyrektorzy Instytutu: profeso-
rowie Włodzimierz Stępiński, Kazimierz Sztaba, Antoni Siwiec.

W Zarządzie Oddziału SITG Kraków w 1963 roku, z inicjatywy ówczesnych kolegów Karola Jahody (prezesa ZO) i Adama S. Trembeckiego (wiceprezesa ZO) utworzony został Zespół ds. Przeróbki Mechanicznej. Przewodniczącym Zespołu został Wiesław Blaschke, który pełnił tę funkcję do 1980 roku. Od roku 1980 przewodniczącą była Zofia Blaschke, pełniąca tę funkcję do lat dziewięćdziesiątych. Nazwa zespołu zmieniała się w ciągu kolejnych lat na: Komisja ds. Przeróbki Mechanicznej, Komisja ds. Przeróbki Kopaliny, Komisja Wzbogacania Kopaliny i Utylizacji Odpadów, a od 1982 r. Komisja ds. Przeróbki Kopaliny i Utylizacji Odpadów. W ramach prac Komisji, oprócz organizowanych odczytów, wycieczek na zakłady przerobcze itp., organizowanie Krakowskich Konferencji było podstawowym zadaniem programowym. Przewodniczący Komisji byli zawsze głównymi organizatorami Konferencji. Należy tu także podkreślić życzliwy stosunek i pomoc kolejnych Zarządów Oddziału SITG w Krakowie, a zwłaszcza prezesów kol. K. Jahody, S. Malika, W. Blaschke. Począwszy od 1991 roku do prac związanych z przygotowaniem do druku materiałów Krakowskich Konferencji włączył się zespół CPPGSMiE PAN (S. A. Blaschke, Z. Grudziński, J. Kapinos, U. Lorenz, T. Olkusi, U. Ozga, J. Rżany).

W ciągu 33 lat, od uznanej za pierwszą Krakowską Konferencję (1960 r.), przy organizacji spotkań brały udział także inne jednostki. Należy tu wymienić: Katedrę Maszyn Przeróbki Kopaliny AGH (1965), Główne Biuro Studiów i Projektów SEPARATOR (1981, 1983), Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN (1992, 1993), a także Zespół ds. Przeróbki Mechanicznej ZO SITG Mysłowice (1968), Komisja Przeróbki Kopaliny ZG SITG (1965, 1992), Komisja ds. Surowców i Materiałów Oddziału Krakowskiego NOT (1978, 1979), Koło Zakładowe SITG przy Pracowni Pozy-skiwania i Przetwarzania Paliw ZPE IPPT PAN (1979).

Krakowskie Konferencje Przeróbki Kopaliny były częściowo sponsorowane przez Komitet Badań Naukowych przekazujący środki finansowe poprzez Ministerstwo Edukacji Narodowej lub Polską Akademię Nauk.

Konferencje Krakowskie odbywały się do roku 1980 w Krakowie. Obrady toczyły się w budynkach AGH lub NOT. Ze względu na rosnące zainteresowanie Krakowskimi Konferencjami, zarówno specjalistów krajowych, jak i zagranicznych, zwiększał się jej zasięg oraz liczba referatów i uczestników. Atrakcyjność Miasta i stosunkowo skromna ówczesna baza hotelowa powodowały bardzo duże trudności z zabezpieczeniem uczestnikom noclegów. W tej sytuacji postanowiono organizować Konferencje w domach szkoleniowo-wypoczynkowych poza Krakowem. Kolejne konferencje odbywały się w Jaszowcu (1980), Zakopanem (1983, 1986, 1992), Krościenku (1984, 1985), Koninkach (1987), Bukowinie Tatrzańskiej (1991), Szczawnicy (1993), Ustroniu (1994). Wyjątkowo w latach 1981-1982 Konferencja odbyła się ponownie w Krakowie. W 1982 było to spowodowane trudnościami wynikającymi ze stanu wojennego. Obrady w formie spotkań w ośrodkach zamkniętych przyczyniły się w znacznym stopniu do integracji środowiska przerobkarzy zajmujących się nauką i praktyką w branżach: węglowej, metali nieżelaznych, surowców chemicznych, skalnych, szklarskich, materiałów budowlanych. Pozwoliły także na nawiązanie bliższych kontaktów pomiędzy różnymi jednostkami naukowo-badawczymi: szkolnictwa wyższego, resortowych, Akademii Nauk. Umożliwiły także nawiązanie znajomości w tym także między-pokoleniowych.

Mankamentem pierwszych konferencji była pewna ulotność prezentowanych materiałów. W ówczesnym czasie bardzo małe były możliwości uzyskania środków na druk referatów. W archiwum ZO SITG Kraków zachowała się część maszynopisów, czasem niekompletnych. Zbiór referatów po raz pierwszy wydrukowany został w 1965 r. przez Zarząd Główny SITG. Od tego czasu wszystkie następne Konferencje dokumentowane były wydawanymi materiałami konferencyjnymi. VII Konferencja wydana była jako Biuletyn Informacji Techn. Ekonom. JMZPW z. 373 nr 3/68. Następne drukowane były w powie-

larni AGH (1972-1973), a potem w Wydawnictwie AGH (1975-1980, 1984-1991), w tym jako Zeszyty Naukowe AGH Górnictwo z. 81 (1975), z. 86 i 87 (1976), z. 128 (1986). Dwukrotnie materiały wydało GBSiPZPW SEPARATOR (1981, 1983) oraz przez Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk (1992, 1993, 1994) jako zeszyty serii Sympozja i Konferencje nr 3-4, 8 i 13. Tylko raz materiały zostały wydane jako materiały pokonferencyjne (XVI Konferencja, 1982) i ukazały się w 1983 r. przygotowane przez Zakłady Graficzne Politechniki Krakowskiej. Redaktorami materiałów byli Wiesław Blaschke, a następnie Zofia Blaschke. W roku 1992 materiały XXIV Konferencji ukazały się w wydaniach w języku polskim i w języku angielskim (dwa odrębne tomy). Konferencja ta obradowała przez jeden dzień w języku angielskim. W dniu tym prezentowane były między innymi referaty członków Międzynarodowego Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowych Kongresów Przeróbki Węgla (IOC/ICPC). Komitet Organizacyjny obradował równoległe do obrad Krakowskiej Konferencji. Umożliwiło to wzajemne zapoznanie się przed przygotowywanym XII International Coal Preparation Congress, który obradował w maju 1994 roku w Krakowie.

W miarę upływu lat ilość zgłaszanych materiałów systematycznie się powiększała. Organizatorzy proponowali więc tematykę następnych konferencji. Oznaczało to, że w pierwszej kolejności przyjmowane będą referaty związane z przyjętym hasłem Konferencji. Zgłaszane referaty często nie odpowiadały proponowanej tematyce, ale ze względu na interesujące zagadnienia były w większości przyjmowane. Pełny wykaz referatów zamieszczono w materiałach XXV Konferencji w zeszycie nr 8 Sympozja i Konferencje. Dociekliwi mogą sięgnąć do tego zeszytu i wykonać zestawienie statystyczne ilości referatów, liczby autorów krajowych i zagranicznych. Wykaz ten jest w zasadzie pełny, choć może brakować niektórych referatów wygłoszonych, a nie przekazanych do druku w odpowiednim terminie. Wiele takich referatów publikowano z rocznym opóźnieniem w materiałach kolejnej Konferencji. Dotyczyło to głównie referatów zagranicznych.

XXIV Konferencja połączona była z dwoma jubileuszami: 40-lecia Instytutu Przeróbki i Wykorzystania Kopalni AGH oraz 100-lecia Górniczych Organizacji Technicznych.

W 1988 roku Konferencja była poświęcona 90-leciu Prof. Włodzimierza Stępińskiego (zmarłemu, niestety, kilka miesięcy wcześniej) i odbyła się w pomieszczeniach Instytutu Przeróbki i Wykorzystania Surowców Mineralnych AGH.

W 1994 roku podczas obrad XXVI Krakowskiej Konferencji Naukowo-Technicznej Przeróbki Kopalni podjęto decyzję, że następna Konferencja będzie I Międzynarodową Konferencją Przeróbki Kopalni organizowaną wspólnie przez Zakład Przeróbki Kopalni, Ochrony Środowiska i Utylizacji Kopalni Akademii Górniczo-Hutniczej i Katedrą Przeróbki Kopalni i Utylizacji Odpadów Mineralnych Politechniki Śląskiej oraz Zakładem Przeróbki i Przetwarzania Kopalni Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk. Konferencje te miały połączyć dotychczasowe: Krakowskie Konferencje Przeróbki Kopalni, Gliwickie Sympozja Teorii i Praktyki Procesów Przerobczych oraz konferencje Optymalizacja Wykorzystania Surowców Mineralnych w Procesach Przeróbki i Przetwórstwa. I Międzynarodowa Konferencja Przeróbki Kopalni obradowała w dniach 14-17 listopada 1995 r. w Zakopanem.

Krakowskie Konferencje Przeróbki Kopalni wpisały się na trwałe do dorobku polskich górników zajmujących się przeróbką kopalni. Ich dorobek obejmuje 448 wygłoszonych referatów. Są one przeglądem 35-letniej działalności badawczej i przemysłowej polskiej kadry inżyniersko-technicznej oraz naukowej. Prezentacje, dyskusje, wymiany poglądów i spotkania tematyczne były inspiracją rozwoju poszczególnych działów szeroko rozumianej przeróbki surowców mineralnych. Wiele publikacji zamieszczonych w materiałach Krakowskich Konferencji jest do dzisiaj cytowanych w artykułach, monografiach, dysertacjach doktorskich, książkach. Z perspektywy ponad pięćdziesięciu lat można wysoko ocenić dorobek Krakowskich Konferencji Przeróbki Kopalni.

Od autorów. Niniejszy tekst jest pewnym rozwinięciem opracowanego przez autorów artykułu zamieszczonego w 1993 r. w materiałach XXV Krakowskiej Konferencji Naukowo-Technicznej Przeróbki Kopalni.